

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četr leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 8 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo Slovenskega Gospodarja v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitivrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Nova stranka.

Dne 30. septembra se je ustanovila v Celju nova stranka, katera svojih pristašev ne bo zbirala med Nemci, nemškutarji, socialdemokrati itd., ampak med onimi Slovenci, ki so dosedaj prisegali na skupni program složnih štajerskih Slovencev. Ustanovnega shoda so se udeležili že kot pristaši nove stranke naslednji gg.: dr. Kukovec, odvetniški koncipient v Celju, prof. Jošt iz Celja, prof. Hrčič od Velike Nedelje, dr. Janko Sernee, zdravnik v Celju, dr. Dolar, prof. v Celju, učitelji: Gradišnik iz Celja, Šijanec od Sv. Antona v Slov. gor., Tušak iz Mozirja, Škoflek iz Vojnika, Čulek, Lesjak iz Ruš itd. Brzobjavne pozdrave so pa poslali nadučitelj Kmašič in nekaj kranjskih liberalcev.

Že nekaj časa pred ustanovnim shodom so izdali snovatelji stranke svoj program. Podpisali so ga: J. Sinko, posestnik, tržan in župan v Središču, Benjamin Kunej, posestnik in tajnik v Brežicah, dr. Rihard Karba, zdravnik na Vranskem, Jože Zdošek, posestnik na Ponikvi, Rudolf Vrabl, učitelj na Vranskem, Fran Štupica, c. kr. notar v Št. Lenartu v Slov. gor., Rad. Škoflek, nadučitelj v pok. v Vojniku, Blaž Urleb, posest. in župan v okolici Št. Jur ob juž. žel., Ivan Pleškovič, rač. vodja br. skladišnice v Trbovljah, Dominik Majeen, rudar in tajnik „Delav. podp. društva“ v Hrastniku, dr. K. Chloupek, zdravnik v Ljutomeru, Vekoslav Spindler v C. l. n.

Ta program je zelo previdno sestavljen, ali z drugimi besedami, ta program je neodkrit! Pri mladosti snovateljev pa je bilo pričakovati, da se bodo

prej ali slej izdali s svojim pravim programom. Sicer so to že prej storili z eno okrožnico, kjer so napovedali, da bo njihovo geslo tudi stara fraza: „Proč s klerikalizmom!“ — vendar določno in jasno nam je podal cilj nove stranke g. dr. Kukovec na ustanovnem shodu dne 30. septembra, ki je govoril približno:

„Nisem za to, da bi nosila stranka ime „neodvisna“, čeravno bi to imelo pomen, ker bomo neodvisni od dosedanjih voditeljev in od Rima. Toda če ta boj izgine, potem ime nima več smisla. Kar se tiče naslova „napredna“, ima ta naslov slab kredit, ker je liberalna stranka na Kranjskem propadla; ime „čista“, to pa je že preveč osmešeno, čeravno bi bilo lepo, ker hočemo biti čisti politične korupcije (propalosti).“

Ko se je šlo za ustanovitev novega liberalnega lista, je govoril g. dr. Kukovec približno to-le:

„List naj bo pisan poljudno. Naj se v prvi vrsti briga za kmečko politiko, toda naj ne farba kmetov z besedami: od tebe, kmet, vse živi, uradniki, trgovci, učitelji itd.* Kako pa bo uradnik živel od kmeta, ko pa kmet sam nima nič jesti! Ampak primite kmeta za ušesa in mu recite, tega ne delaš prav!... Kar se vere tiče, naj se ne izgublja moči v boju za prosto šolo in za ločitev zakona, kajti ta zahteva se bo itak dosegla brez nas. S tako zahtevo izgubite zupanje pri ljudstvu. Ogibajte se torej verskih

* Torej to je farbanje? Po našem znanju je to gola resnica. Opomba uredništva.

** Oho, gospod doktor, to ste lepi kmečki prijatelji, ki tako zavijate. Kmet nima ravno zaradi tega nič jesti, ker mora vse dati drugim stanovom! Opomba uredništva.

vprašan, dosegli boste po ovinkih, kar naravnost nikakor ne bo šlo!

Mi vemo dovolj! Nova stranka bo celo navadna liberalna stranka, toda skraja ne bo odkrita, ne bo hodila ravne poti, ampak hodila bo po „ovinkih“. Skrit boj proti verskim naukom in vsemu, kar je z vero v zvezi, bode tudi v njenem programu. O tem se po besedah dr. Kukovca ne da več dvomiti.

Če kdo misli, da bomo mi danes metali kameje na snovatelje nove stranke, se jako moti. Vsakdo lahko izraža svoje mnenje, kakor mu to pripušča njegova vest. Ustanovitev nove stranke nas ni spravila iz duševnega ravnotežja, ne, ampak zaklicala nam je samo z glasnim glasom, da moramo še bolj pazno stati na straži za naše verske, narodne in gospodarske vzore in težnje. Samo to hočemo že danes pibiti, da nismo mi začetniki bratomornega boja na Štajerskem in da odklanjamo že dancs za vselej odgovornost, ako bi v bodoče zaradi tega boja trpela narodna stvar na Štajerkem kako škodo.

Potrebno pa je, da se vsi oni, ki še prisegamo na dosednji program štajerskih Slovencev, tesno oklenemo drug drugega ter se zjedimo v močno slovensko ljudsko stranko. Ne spimo, da ne pride sovražnik in nam ne vseje ljulike med pšenico!

Politični ogled.

Državni zbor. V seji dne 2. oktobra so vložili dr. Korošec, Ploj, Robič in Vovšek nujni predlog zaradi um v krajih Sv. Lovrenc v Slov. goricah, Polenshak, Zibika, Sv. Ema

LISTEK.

Učiteljeva pisma starišem.

Piše Anton Kosi.

Tretje pismo.

Kako naj toraj pripravim svojega otroka za šolo?

Nadaljevanje.

„Vidiš, Nežika, to je ‚pisker‘, a v šoli boste rekli tej reči ‚lonec‘. Naš oče so ‚šlosar‘, a prava beseda za to je ‚ključavničar‘, mi rečemo, krüh, a prav je ‚krub‘, ker je tako tudi v knjigah itd.“

Naj se ne pozabi poučiti otroka pri tej priliki tudi o najvažnejših podatkih o njem samem.

Vedeti mora 1. svoje krasno in rodbensko ime, 2. ime očeta in matere, 3. kraj (občina, vas), kjer stanujejo. N. pr. pišem se Jožef N. oče so mi Franc N., mati pa Marija N. stanujemo v.... To je dovolj.

Vadi otroka tudi v računstvu. Da pa bo znal kedaj dobro in hitro računati, tega ne dosežeš s praznim štetjem od esdo do sto, ali s tem, da ga učiš poštevanko ali einmaleins. Štetje ima le tedaj vrednost, ako ni le prazen glas, ampak se vrši na predmetih ali rečeh, n. pr. na kroglicah, fižolu, orehib, šibicah itd. Tudi tukaj velja pravilo: Od lažjega k težjemu. Ako se je otrok v pravilnem štetju že nekoliko izuril, dajmo mu kratke računске naloge, recimo: „Koliko rok imaš? Koliko jih imata ti in Tonček? Koliko trije otroki? Koliko nog

imata dve kokoši? Koliko dva psa? Ako otrok ne zadene, pomagajmo mu, da najde pravo. Kdor mu samo reštev naloge na kratko pove, ne ravna prav; otrok mora vedeti, zakaj da račun to in ne drugega števila. Tudi merjenje je važno, pa tudi za otroka zanimivo. Napravi otroku palico ali šibo, meter dolgo. Ž njo naj meri izbo, vežo, mizo, klop. Daj otroku litersko posodo — najboljša je iz ploščevine — ž njo naj meri pesek, vodo, koruzo, fižol, bob itd. Taka zabava otroka veseli in zajedno kolikor toliko tudi izobrazuje.

Otroka je dobro tudi po kaj majhnega poslati, n. pr. po žemljo, po šibice itd. ter reči: Za eno škatljico šibice moraš dati dva vinarja, koliko pa bodeš moral dati za dve škatljici?

Še nekaj! Igra je otrokovo življenje. O njej na tem mestu samo par kratkih besed, več v posebnem pismu. Igra upliva zelo ugodno na duševni razvoj otrokov. Za dečke je takozvana stavbena omarica, za deklice punčika, za oba spola pa žogica (krogla iz gumije). Stavbena omarica so oglati ali tudi okroglasti kamni, katere kaj lahko nadomestimo z mizarškimi odpadki. Pri vsakem mizarju se dobe taki štirioglati odrezki, s katerimi se zlasti dečki kaj radi igrajo in delajo iz njih razne hiše, cerkve itd. — Pri igračah so vedno one večje vrednosti, katere lahko otrok sam po svojem izpremlja in preučenja, n. pr. ilovica, pesek, vosek itd. Ako se ti otrok pri igri v blatu ali v pesku umaže, ne huduj se radi tega nad njim, istotako se ne jezi nad otrokom, ki se rad igra. Takega pojava se pri otroku veseli ter vedi, da je otroku igra to, kar je odraslemu delo in da otrok, ki nikoli ne

pogleda igrača, ne obeta mnogo, ker ga v poznejšem življenju tudi delo ne bode veselilo. Pri koncu sem!

Da je treba vaditi otroka že v predšolski dobi ubogljivosti, reda, snage, resnicoljubnosti itd., to so stvari, ki se umejo takorekoč same ob sebi. Saj sem vendar opisal že v prvem svojem pismu težave, s katerimi se ima boriti učitelj v šoli pri otrokih, ki ne poznajo zgoraj navedenih čednosti.

Ako ponovimo vse to, kar sem v prirejenem pismu razkladal o pripravi otroka za šolo na obširno, dobimo te-le kratke stavke:

I. Prva in najvažnejša naloga starišev bodi, da vzbude v svojih otrokih veselje do šole. Strašenje otroka s šolo in učiteljem nikakor ni na mestu in je močno obsojati.

II. Vzgojiteljeva skrb bodi, da se otrok telesno krepko razvija. (Primerna hraua, spanje itd.)

III. Stariši naj vzbujajo v otroku tudi duševne moči.

Sem spada:

1. gojitev čutil, zlasti očesa in ušes,

2. razgovarjanje z otrokom o rečeh, ki so primerne njegovemu duševnemu obzoru ter skrb za pravilno, čisto otrokovo govorico,

3. navajanje k pokorščini, redu, snagi in resnicoljubnosti.

IV. Vsak pouk iz knjig (zlasti pa čitanje) naj stariši pri otroku v predšolski dobi opuste; ker s svojim načinom poučevanja šoli prav malo koristijo, otroka pa navadno le zmešajo.

Ko bi se hoteli stariši, zlasti pa matere, pri težavnem delu vzgoje svojih otrok vsaj nekoliko

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.